

Миодраг РАЦКОВИЋ

ВРТЛОЖНО КРЕТАЊЕ

ДОИСТА, осећао сам се рђавао, не само неколико дана већ и недељама после авантуре са мојом другарицом, из детињства, Викторијом. Она приглупа а ласцивна, народна представа о жени опасници која човека »исиса« до последње капи сада је у мојим очима добијала значење које јој раније нисам придавао, а које ме је потајно забрињавало.

Не само да сам изгубио подоста снаге, него ми је и воља била на нули. Нисам имао снаге да се јавим, телефоном, ни мајци, ни сину, ни пријатељима.

А и када би се, неко од њих, и сетио мене, журио сам да завршим разговор, теглећи речи као да сам језик ошурио врелом водом.

И што је било најчудније, др Викторија Ђорђевић, та жена која ме је формално силовала када смо се, после тридесет година, поново сударили, спајајући последње радне дане у недељи и викенд у некакав простран временски лежај, више ми се није јављала. Као да је била свесна последица њене исцрпљујуће фуриозности, те снаге која је лежала у биолошком центру њеног бића.

Иза ње је остао опустошен фрижидер, прљава, умузгана и згужвана постелина, коју нисам имао снаге да променим иако су ми се њени устајали мириси, који су још одисали на секс, гадили. Разумљиво, у том сталоженом доживљају, заправо у неповезаним кадровима који су ми се од нашег спајања враћали у свест, имало је нечег од самокажњавања: питање, због чега се то тако блесаво одиграло, мучило ме је, бар подједнако толико колико и малаксалост коју сам тумачио изненадном вирусном прехладом.

Фрижидер ми је био празан, у остави је било и жита, и пасуља, и пиринча; само што ме је до плача доводила и сама помисао да било шта за себе припремим.

И што је најгоре, крај тог бунила од слабости, ја сам био у непрестаном дослуху са Викторијом, неким ваздушним везама, можда захваљујући тим кадровима, који би ми бесрамно оживљавали у свести, тако интензивно као да одједном упадам у туђе телефонске разговоре, притајен попут неког акустичног »воајера«, што се наслађује поверавањима, упадом у интимни разговор других људи.

Због тих невидљивих веза сам се и јављао на звоњаву телефона. Очекивао сам — немам разлога да се претварам — Викторијин позив.

Међутим, било је очигледно да је та жена познавала своју моћ, да је

једноставно чекала да прездравим од шока. Оценила ме је као моћног али недовољно рабљеног човека, коме треба времена да се поврати од пресићености и наметљивог умора.

Јесте, разуме се, ја сам био први који је попустио. Једне ноћи, заправо пред саму зору, пробудио сам се, чио: ни трага од заптивености носа или слабости у ножним мишићима.

Да сам прездравео, приметио сам по страховитој глади, која ме је зајახала тако помамно да сам посргао по стану у очајању због пустине моје спремнице. Одахнуо сам када сам ипак у фрижидеру пронашао конзерву филета и неко сасвим сасушено парче качкаваља. Брзо сам узварио воду и у њу сасуо готово пола киле инстант-качамака. А онда сам, кад се маса згрушавала, у њу сасуо садржај конзерве и танке резанце тог сасушеног сира.

У носнице ми се увлачио задах поквареног млека и натруле рибе, али глад је била надмоћнија од сваке деликатности. Уосталом, на ту финесу сам обратио пажњу тек када сам видео да сам више од половине те каше већ стрпао у себе. Нисам допустио да се и друга половина охлади, појео сам све што сам замесио, задовољно сам шерпу поставио под млаз топле воде, напунио сам је до врха и попово се запутио у собу, да спавам.

Јесте, све почиње са хигијеном, као са препарирањем тела за неки узвишенији, можда чак и загробни живот. Чим сам се пробудио, пожурио сам да се истуширам: своје сам тело третирао као неки големи, обао предмет, са бескрајно много закучастих, скривених места које треба не само насапуњати, већ и добро истрљати и испрати оштрим, топлим млазом. Просто сам се са својим телом борио, кажњавао га том чистоћом, био сам спреман да му доскочим, не допуштајући да се на њему задржи ни траг излучевине, ни опиљак мртве коже, ни трунчица неког воња.

Онда сам се обријао.

Онда сам отворио сва окна, иако ми је ваздушна струја пунила тело зимогрожљивим жмарцима, испразнио сам све пепељаре, променио сам постељину, скинуо праšину са политуре намештаја.

Онда сам отишао у самоуслугу да напуним испражњени фрижидер. Онда сам се намиришао, погледао у огледало. Био сам прилично задовољан својим изгледом, бар уредношћу којом сам одисао и неким трезвеним сјајем у зеницама.

Једино ми је свеже опрана коса била несташна, и нашушурена: просто је живнула, испрана од зноја и темене масти.

У том је зазвонио телефон. Не, није то била Викторија, већ мој син.

»Ти си добро?« — упитао је.

»Да, сада ми је добро. Хвала ти што си се јавио.« »Хеј, матори, доиста, добро си, а?« »Желео бих да те видим. Морамо да разговарамо.«

»Сасвим, сине, ко нов. Чим најављујеш да ћеш доћи, нећу те питати о чему, то, треба да причамо. Дођи, наравно, али не вечерас. Дођи, сутра. Дођи на ручак. Ма дај, не гњави, неће бити ко прошли пут.«

Било је прошло шест сати после подне када сам зазвонио на Викторијина врата. Дуго сам звонио, али ми нико није отворио. Кајао сам се

што се нисам најавио; у нашим годинама, наивна су, та изненађења, непристојна чак. А да о могућности промашаја и не говоримо.

Већ сам намеравао да се вратим, кад сам слухом ухватио да неко, у Викторијином стану, не само да се креће — истини за вољу, покрета није било — већ да ме прати, погледом, да дише уз врата, да намерно чека, ваљда, још један упоран притисак на дугме, па да се огласи.

У том тренутку, врата се отворише, у отвору се појави Викторија у кућној хаљини једноставно преклопљеној и ћутке ме пропусти, да уђем. Није била изненађена мојом посетом, чак као да ју је очекивала, а ипак, некако, није била припремљена, да ме прими.

Мој срамежљиви смешак пропао је као стрелица невештом руком одапета у дрвену мету. Ишла је Викторија иза мене, чак ме је пустила да се сам сналазим у њеном стану, што је испало комично, јер сам је ја, као ослепљен, следио, а она се запутила у купатило, изненађена када је приметила да сам јој за петама:

»Куд ћеш, побогу? Нећеш, ваљда, да гледаш, док мокрим? Тамо, тамо ти је примаћа соба, пролутај, снађи се сам. Брзо ћу ја, то, обавити.«

Какви брзо, задржала се готово двадест минута. Очито, није само пражњење било по среди. Макар колико ме уверавала да ћу се брзо снађи, лутао сам по стану, забасао сам прво у спаваћу собу у којој је постеља била полураспремљена: очигледно, била је још топла, Викторија је, после посла, била задремала.

Онда сам прошао кроз некакав салон, па сам са бочне стране ушао у огромну дневну собу, раскошно намештену, али са неком наметљивом, оновременом раскоши, непрекорно чистом, толико чистом да сам имао утисак да, са димом прве цигарете коју сам запалио, док сам је чекао, развејавам безобзирно праšину, задахе, бактерије и вирусе, једну насилну, инфективну простоту коју сам унео у ово медицинско светилиште.

Што се тиче њене отмености, она је била нападна, конфекцијска, као да је то нечије наследство, које Викторија с поносом показује, као да се преостатак од бившег живота, или више њих, који се, сем што су се личности губиле, није трошио. Који се окупљао око Викторије.

По читавој дневној соби, заправо највећи њен део заузимале су кожне, огромне фотеље и метални сто са стакленом плохом; тих фотеља је било толико да се, рачунајући и троседе, и мале табурете, могла сместити двадесетина људи. Морам да признам, била ми је непријатна већ и сама помисао да те седалице, некога чекају, да сам у тој пустини собе нешто сувишно, као уранели гост или као уљез који је дошао када је представа неког славља, гошћења, неких вишестраних разговора давно окончана.

Том утиску наравно доприносила су и колица, израђена од истог материјала као и сто на средини, колица за послуживање, гурнута, као немарно, у крај трокрилних стаклених врата, мало укошена, испуњена до последњег сантиметра флашама страних пића, *коанџироа*, *шекиле*, *вискија*, *хенесија*, *чекденџелса*, *калвадоса*, *јерноа*, неке су чак биле у кутијама, у разним величинама; тај шарениш, та колористичка, а ипак стерилна, непријатна слика, раздраживала ме је својом недодирљивошћу. Свака од тих флаша била је до врха пуна и, судећи по заливеним запушачима, неначета. Све је то обиље било неинфективно, више је служило као декор, некакве можебитне интимности и опуштања до којег, бар у догледно време, никада није долазило.

Из дневне собе, једна врата су водила у Викторијин, или неког од њених мужева из прошлог живота, радни кабинет: у тој просторији владао је мрак, није се чуо ни покрет, а ја сам опет имао утисак да не смем да се померим, да не узнемирим нешто притајено, и непријатно, што је спавало, што је напето чекало да се изгубим. Можда је, тако, изгледало што је, из те собе, тукао мирис, да, један интимни запах Викторијине пути, косе, парфема који је употребљавала. Једино се у тој соби, изгледа кретала слободно, једино је, њу, користила.

Читав овај огромни, по мојој процени, четворособни или чак и петособни стан био је нека врста декорације, изложбеног простора, предворја Викторијиног бића, нека врста дугог и напорног пута до споменика. Очигледно, у свом стану, Викторија се осећала, тријумфално.

Ипак, док она не дође из купатила, морам још да се задржим на изгледу дневне собе. Да, сада сам се лупио по челу, осећао сам се нелагодно што јој нисам донео фотографију с наше матуре коју ми је тражила, када сам се већ сплео и заборавио да јој купим цвеће.

А цвеће сам заборавио, јер ме је, потајно, мучио страх да ћу, ипак ненајављен, промаштити, да је нећу затећи, код куће. Па шта ћу онда са тим глупаво, попут мачете, истуреним букетом, тим цветним пенисом, који сам носио положено, нешто раскречен, између ногу, увек када бих ишао у посете.

Дуж читавог зида, на супротној страни од прозора, у дневној соби, биле су до плафона уграђене полице са књигама: једини кутак у стану који је привлачио моју пажњу.

Међутим, дошло ми је да се насмејем Викторијином укусу. Она је била класичар, тако рећи. Од пода до плафона, или обрнуто, полице су биле испуњене медицинским енциклопедијама, студијама о појединим болестима, патолошки, анатомски, физиолошки атласи, стручне публикације, на енглеском, француском, немачком, али и на нашем језику; читава та батерија посебних, професионалних знања налазила се смештена на једној страни регала, као да су тих неколико стотина књига слика њеног целовитог бића у којем поједини делови функционишу не као систем него као неки доминантни, особни знак који се испољава намах, при првом додиру, па чак и без њега.

Остатак, не мали остатак, готово трећина полице била је насељена само пробраним писцима, пресијавали су се хрбати сабраних дела Томаса Мана, Лајоша Зилахија, Лазе Лазаревића, Милоша Црњанског, комплет *Српске књижевности* у сто књига: тај «класицистички» укус, то играње на карту апсолутне вредности, проверене и доказане бројним читањем других, преливено неким амалгамом јавног укуса, као шлагом. Тако књиге купује особа која нема у себи ни трунку читалачког хазарда нити је мори ни најмања сумња. Уосталом, зашто би је и морила? Те књиге су биле апсолутно очуване, готово недирнуте, оне су представљале неки јавни израз њеног укуса и свестраности интересовања.

Сви међупростори, сви испусти били су испуњени малим украсима, од керамике, некаквим источњачким играчицама, љупким библијама. А у средини регала, у висини очију могли су се видети Викторијини трофеји: њен ореден рада са сребрним венцем, у отвореној кутији, труба вероватно са њеном дипломом, њене стручне књиге окренуте лицем према посетиоцу, њена фотографија са Титом, приликом његове посете Институту, и у сребрне оквире урамљене фотографије њена четири мужа.

То ме је натерало да устанем с кожне фотеље, коју сам једва успео да угрејем леђима и задњицом, и да пажљивије загледам, те покојнике.

Сви одреда, били су насмешени. Ваљда је тај смешак, неслућења шта ће се с њима одиграти, тај траг оптимизма из времена које им није дало ништа осим заслепљености светлим призорима, била она фрапантна сличност којом блесавост — морам тако да кажем! — даје људским лицима вазда исту боју.

У том положају, затрављености Викторијиним тријумфима, затекла ме је када се вратила из купатила.

»Јеси ли успео да се снађеш? Боже, понашаш се као уљез. Па ти, човече, ниси чак ни светло упалио? Дођи, раскомоти се.«

Приметио сам да је стигла да се истушира. Сада се налазила у панталонама и у туници од жерсеја.

»Желиш ли нешто да попијеш?«

Пожелио сам Џек Данијелс.

Климнула је главом, али се није машила боце из њеног »изложбеног павиљона«, већ је отишла у кухињу и донела ми је, на послужавнику од лажног сребра, једва начету боцу, флашу киселе воде, и чаше.

»Послужи се сам« — рекла је. — »Морам нешто да спремим, за вечеру.«

»Јој, ја ти сада задајем проблеме. Немој се мучити, да би ме угостила.«

»Није то ништа. Не измотавај се.« Викторија се на тренутак појавила у вратима дневне собе. — »Неће бити нешто раскошно, али морамо нешто да поједемо, зар не? Уосталом, све ми је при руци, до пола припремљено. Та, ја сам те, драги мој, очекивала.«

»Откуда?« — упитао сам. — »Па, ја ни сам нисам слутио, да ћу доћи. Одлучио сам, напрасно. Ти ми се ниси јављала.«

»Боже, не буди прост?« — викала је већ из кухиње. »Шта је требало, још да ти се јављам? Нисмо више у годинама, када погрешно расуђујемо. Дупо, па нисмо се онолико трудили да нам буде лепо, да би се то распршило попут дима, као да се ништа није одиграло. Имам ја с тобом дугорочије планове.«

Закикотала се. Нисам био сигуран да ли да будем почаствован или да са зебњом примим њене речи. Јер, учинило ми се да, гледајући с лева на десно фотографије њених мужева, постоји још једно место за наставак, да се чека и на моју фотографију, коју Викторија није споменула, али судећи по том распореду, није ни заборавила.

Једино у шта сам могао да будем сигуран, то је да је Џек Данијелс био изврстан. Да ми је пријао. И да га нисам пио, годинама. Све с муком настављајући разговор са мојом домаћицом, кришом сам досипао у чашу, журно квасећи грло и палећи цигарету на цигарету.

Онда се појавила Викторија:

»Мораћеш још мало да причекаш. Нешто сам ставила у пећницу. Ех, сада и ја могу да попијем своје пиће.«

Донела је из кухиње чашу са вотком. Морао сам поново себи да долијем, да бисмо се куцнули: тај ударац стакла о стакло је изненадио и мене и њу, јер је изгледао не кристално, већ некако тупо, као да су нам се додирнуле, коже.

Мора да сам био разочаран постављеном трпезом, јер је Викторија строго објаснила:

»Драги мој, мораш бити задовољан. Нема ни времена ни стрпљења да припремам ђаконије. Ово је понуђено, од срца.«

А то што је било понуђено од срца, морам да признам да сам јео без апетита. Пред мене су биле постављене пачетворине проје са сиром, проје разливуше, домаћи чварци, које је на брзину подгрејала, колутови селачке цигерњаче, љуте кобасице и салата од кисела купуса и краставаца. Било је у малој керамичкој посуди и прехлађеног пребранца.

Била је постављена пред мене и одавно начета флаша ризлинга.

Викторија ме је обавестила да жали што ми неће правити друштво. Она је на дијети. Ништа убиствено, њен метаболизам ради феноменално, довољно је да се неколико дана умери у ждрању, па да ослаби.

Пила је чај од нане и одмерено, кашичицом, хватала је из ћасице зобене пахуљице преливене шлагом и медом.

Морао сам да је сачекам, док не опере суђе. А онда смо сели на кожни тросед и стали да гледамо ТВ-дневник. Загрлио сам је, спремно се увукла у моје наручје, наслонивши ми главу на кључњачу. Ја сам јој провукао руку испод пазуха, стао сам се играти с њеном брадавицом, љубио сам је у врат, лизао сам јој ушну ресицу; она ми је, помало одсутно, узвраћала пољупце, као да тиме жели да одложи, а не да подстакне моје узбуђење.

Уосталом, то узбуђење и није било нарочито. Трудио сам се да је натерам да »полуди« то је било веома необазриво: налазио сам се на њеном терену, где сам морао да се понашам, према њеним законима. Сметали су ми, и те ТВ-вести, и насмешени покојници.

Па ипак, још у дневнику није стигао блок о временској прогнози, а ја сам јој ставио шаку на препоне и трљао сам, преко мекушне тканине панталона, прорез између стегана, који сам лако пронашао.

»Хеј, полако!« — протествовала је Викторија. — »Куд журиш? Ти ћеш код мене ноћити, зар не?«

Постиђен, потврдио сам, климањем главе.

»Е, па онда? Ма дај, видим да си се набурно. Боже, ти си, откако смо се растали, стекао ружне навике. Имамо времена, науживаћемо се до миле воље. Али, прво ћемо мало да се забављамо, да гледамо телевизију.«

Одгледали смо и једносатну политичку емисију, и трећи део некакве серије, у току које ми је Викторија објашњавала шта се десило, у прошлим наставцима. Дочекали смо и треће издање Дневника.

Истина, пожелео сам да се и ја, поново, окупам.

И у купатилу је владала беспрекорна уредност. На стакленим полицима била су постављена читава козметичка чудеса: на Викторији се није примећивао рад те козметичке алхемичарске радионице.

Послужио сам се са једном од двадесетак четкица за зубе које су стајале у пластичним чашама, а која ми је изгледала готово нова или најмање употребљавана.

Када сам се појавио, управо је спикер најављивао крај дневника. А на месту које сам напустио, стајала је, испеглана и чиста, пижама једног од покојника.

»Ти си к мени дошао потпуно неприпремљен, јел да? Ти си дошао само да извидиш ситуацију? Е, сада можемо да се волимо. Дођи. Да те одведем у собу.«

Нисам обукао нијаму, јер ми се, то, гадило. Журио сам да што пре легнем преко Викторије; она се кикотала што сам је, заправо, гурао према кревету, задихан као да сам сувише дуго трчао. Нисам долазио до даха, док ми је помагала да је свучем.

Међутим, када смо били голи, спала ми је снага и ја сам постиђен, засоптао, клечао између њених ногу.

Прућио сам се по Викторији. Она се кикотала. »Ово ми се још није догодило, са озбиљним човеком« — говорила је, не да ме повреди, него да ме утешу.

»Па, ти си дете« — миловала ме је по коси. — »Ти си некакав престарели пубертетлија. За све си сам крив. Видела сам, читаво вече си мислио само на то. Дај, не очајавај, све ће се средити. Зар ти се никада није десило да оманеш? Јесте? Ретко, зар не? Разуме се, ретко, али тебе мучи што се то догодило, после оне наше сјајне вечери. Хајде, сада да одспавамо, као добри другари. Као стари супружници. Па ћемо ујутро на миру, да разговарамо.«

У току ноћи, пробудио ме је готово бол у препонама. Радостан што је импотенција била привремена, као да желим да се докажем да сам, поновац који је добро утврдио градиво, задигао сам крајеве Викторијине спаваћице, њено дупе било је ужарено, само га мало подигох према себи и већ сам јој сврдлао дубоко по утроби.

Она се свим силама трудила, да се расани. А онда се окренула према мени и, док сам је љубио по јагодицама, успама, по образима, под уснама сам осетио да се смеши. Подигла је ноге, пете ми је наслонила на кључваче, ја сам грудима полегнуо по њој, продирући у центар њене полности, све док није стала да јечи, болно, као да ударам у отворену рану.

Око нас је владао апсолутни мрак, по јауцима сам препознавао, по том грленом, страсном гласу, да је пода мном Викторија. Али, ни у то нисам смео до краја бити сигуран. Када сам пукао, у мраку, стали су да ми искачу светлаци испред очију, који су, чинило ми се, попут светлосних метака, јасно разбијали ту густу црну вату што нам се населила у видно поље. Али, ударац светлости био је тако снажан, да сам видео предео, али нисам разазнавао ликове: пода мном није заправо лежала Викторија, нисам био стопљен ни са каквом одређеном женом, већ са неком космичком вулвом која ме је упијала у себе, млавила, утопљавала, драгала, усисавала: ох, осећао сам се тако безбедним! Нестало је срамоте. Буљио сам у мрак и нисам разазнавао ликове, а ипак, било је у мени све сведено на једну раван, догађаји прошли и будући, и та јутрошња обавеза, да припремим ручак, и да разговарам, са сином, и будући дани, које сам мислио да проведем уз Викторију, ма колико ми то изгледало збуњујуће, бар што се тиче околине у којој сам живео. Како то, да објасним, мојој мајци, и пријатељима?

Било би претерано да сам се, по трећи пут, истуширао. Као што механичар пере руке густим, разорним пастама са додацима растварача и соде, тако сам и ја, после мокрења (ипак је, оно изливање, било само дуго, ослобађајуће избацивање семена), детаљно сам се опрао, у млакој води и сапуници, више га гладехи и тимарећи, слично неком уморном, меснатом продужетку мене, који је заслужио сваку похвалу.

Када сам провирио у собу, Викторија је била склупчана на сасвим

другом крају француског лежаја. Чинило ми се да спава.

Био сам потпуно расањен. Полако сам се оденуо, зачешљао сам навлажену косу и спремао се да нечујно изађем из Викторијиног стана.

»Понеси кључ. Виси ти на алкици, изнад чивилука. Ти ћеш се вратити, зар не?« — промрљала је сањиво.

НА УЛИЦИ, дочекала ме је сувомразица. Кола нисам успео да упалим, па сам морао да их гурам, до прве низбрдице. Тек тада сам видео колико сам уморан.

Кући сам стигао у свануће. Било ми је хладно, зевао сам од недостатка кисеоника. Читао тај мој кућни простор, смрзнут и без икаква гласа, онакав каквим сам га оставио јуче после подне, просто је застењао кад сам ступио у њега. Био се некако смањио, као да је моје избивање, и од њега потрошило понешто квадратних метара.

Прво сам скувао горку кафу, без шећера, тужно сам погледао у машину у коју је још била увучена хартија: стидео сам се и да помислим, о чему сам, пре неколико дана, намеравао, и започео, да пишем.

Онда сам проветрио стан.

Онда сам ставио да се бари, у претис лонцу, свињска буткица. Толико сам имао снаге; оставио сам да му приредим неки бољи ручак, за други пут. Даћу му, подгрејану парадајз чорбу од јуче, ту раскувану свињску буткицу са реном и киселим краставцима и паприкама, пуњеним купусом. Послужићу га вотком и пивом. Отрпећу га, у разговору, а онда га благо изгурати из стана, да бих могао да спавам.

Син је дошао, дрчан, нервозан очигледно, ошишан до главе, под големим црним шеширом. Дражио ме је, својим гангстерским изгледом, који је »скинуо« из филмова.

Био сам негођан да протестујем. А и што бих? Био сам задовољан његовим изгледом: тај изазивачки став ми је пријао, није потребно да ме, у било чему, респектује.

Све о чему смо причали, били су некакви тргањци од реченица; шепесали смо између конвенционалних реченица, у стилу: »Хеј, како си?«, »Шта, побогу, радиш?«, »Јеби га, ништа. Ето, акам се, као што видиш«, и све такве дивоте, док сам јурио, ипак на одмерен »викторијански« начин, између кухиње и дневне собе, припремајући за сина рани ручак.

»Мико, волиш ли барену свињску буткицу с реном?« — упитао сам га, не очекујући да ће му се на лицу појавити и борица негодовања.

Мој син је, ваљда, сматрао да је управо сада време за напад. Управо сада, кад сам разнежен, тим припремањем ручка, Кад сам, сав, окренут према њему.

»Хеј, хале, да те нешто питам?« — видело се, по стезању вилица, да је кренуо са директима. »Одакле си ископао, бре, ону матору лудају?«

Опоменуо сам га да не говори тако безобразно о мојим пријатељицама. Међу нама су, изгледа, побркане релације. Откуда, себи, узима право, он који се толико отимао испод моје контроле, да ме сада испитује. То није матора лудаја, то је др Викторија Ђорђевић! То је моја школска другарица, која заслужује свако поштовање. Особито што има сина, старијег од овог мог билмеза.

»Човече, не љути се« мој син је за тренутак узмицао. Мени је то

дало снаге да нападам. То је било лажно преимућство.

Љутио сам се, наравно. Тим пакленије, што сам слутио, још јуче, када је најавио да ће доћи к мени, да намерава да ме о томе, преслишава. За сваки случај, поставио сам испред себе ограду, од ауторитета.

Поново сам се запутио у кухињу.

»Хоћеш ли доста рена или желиш да га помешам са мајонезом?« — провирио сам из кухиње, још зајапурен од нервозе.

»Дај, матори, не сери! Зајеби, то, јело. Не једе ми се. Дође ми да повраћам. Ти, бре, који си стално тврдио да си побегао из брака због слободе, независности, оштрих видика, сада, да се спанђаш са својом школском другарицом.! Дозволи, то је страшно... мени се повраћа... па, то је да те човек испребија!«

Кренуо сам да га ошамарим, али сам се, престрављен, зауставио: у његовом сам погледу видео да то не би било добро, да је отпор, и гађење, у њему толико нарастао, да би ми сва је прилика узвратио. И што је најгоре, мене је избезумљивало, што је био потпуно у праву: наивно, весело, без икакве гриже савести, затворио сам круг, крај је био на почетку, олињали крај на светлом почетку, та домаћичка вулва, та уредност, то запањујуће гротло обичности, тако ме је неодољиво привлачило.

Застао сам, сузе су ми грунуле испод капака. Можда су то биле сузе од прекомерне количине алкохола, који сам потрошио да бих могао издржати, свог сина.

Јесте, ужасно је већ то, што се све одвија у кругу обичности, раздражљиве, опомињуће као смрт, и та људождерска Викторијина глад, у мом стану, и њена уздржљивост, при смешку њених покојника, била је од исте твари, вребали смо, пропуштено, педесетогодишњаци — њихова љубав је очајничко заваривање да су чак и кад је тело труло, а осећања здрава, да се нека енергија племенитости, неутрошена, може увек искористити, и кад немамо воље за то.

Као да смо управо обавили коначни обрачун, мој син се запутио да, без икаква колебања, напусти мој стан.

»Чекај! Стани, морам да ти објасним« — завапио сам. — »Стани, ми смо исто. Једна крв. Ти мораш да ме разумеш. Ја немам излаза. Ја хоћу, с њом, да се женим!«

Боже, с каквим ме је презрењем — не, с презрењем, са каквим ме је сажаљењем, погледао мој син! Вероватно је видео мој разведени поглед, моје очајање је било, изгледа, веће, застао је, пришао је да ме загрли, али ме је у крајњем одгурнуо с гађењем. Стани, молим те, морамо да разговарамо! — урлао сам у себи, збуњен да ли га дозивам зато што осећам да је то коначан растајак са сином или што сам збланут: ко ће да поједе толику храну коју сам накувао, желећи да га удавим очигледним нежностима? »Стани« преклињао сам га, немо — не можеш да одеш, тек тако, без пара.«

Наравно, отишао је.

Ја сам дуго буљио у штедњак: све је било топло, подгрејано, све је било чак изнето на сто, а ипак нисам знао шта с тим да отпочнем.

Изван мене, у ваздуху је очвршћавала та реч, да желим да се поново женим, са Викторијом, разуме се: и тај састављени круг, тек што су спојени крајеви те змије-полипа од судбине, стаде да се окреће, све више

се претварајући у маглину, у центар бића, у некакву космичку материцу, која прождире, без осећања укуса, све што јој падне под зуб, све што јој дође на праг магнетске силе, вртложно, матерично, као гркљан неке полности која ме је затравила...

Било је, у мом стану, опет, сувише дима. Отворих сва врата и осетих благотворну хладну струју.

А онда подигох слушалицу, да се јавим, Викторији. Она није смела да ме изневери, она није смела да ме презре као син. Најзад, он је на почетку, ко зна како ће се његови кругови затворити. А Викторија, већ се јављала својим баршунастим гласом, и мени је било јасно да, њу, чека овај постављени сто. Наравно, доћи ће, само нешто касније, не одмах после посла. Ја могу, чак, и да одспавам.